

Rode Lijsten in het beleid

Rode Lijsten geven een overzicht van soorten die verdwenen zijn en van soorten die sterk achteruit zijn gegaan of zeldzaam zijn en daardoor bedreigd en kwetsbaar zijn. Kortom: Rode Lijsten geven aan wat er mis is gegaan en mis dreigt te gaan met de natuur.

Rode Lijsten dienen allereerst om de aandacht te vestigen op problemen in de natuur, zowel bij een breed publiek als bij beleidsmakers en bestuurders. Daarnaast zijn Rode Lijsten van belang voor de evaluatie van het gevoerde beleid en voor het richting geven aan het toekomstige beleid: het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) beschouwt het als haar taak ernaar te streven dat een nieuwe Rode Lijst Dagvlinders, die over 5 à 10 jaar moet verschijnen, minder soorten zal bevatten dan de huidige pas verschenen lijst.

Er zijn Rode Lijsten op wereldschaal, op de schaal van werelddelen (o.a. Europese Rode Lijsten), op nationale schaal en op nog kleinere schaal (bijvoorbeeld provincies). Voor Nederland bestaan al verschillende 'officieuze' Rode Lijsten, onder andere voor amfibieën en reptielen, vissen, waterkevers, hogere planten, mossen en korstmossen. Deze lijsten verschillen sterk van elkaar qua opzet en betekenis. Er ontstond daarom behoefte aan een reeks 'officiële' Rode Lijsten: opgesteld volgens een standaardmethode, die aansluit bij de internationale systematiek, en vastgesteld door de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

Stappenplan

De vaststelling en publikatie van officiële Rode Lijsten gebeurt in drie stappen:

- Eerst wordt een basisrapport opgesteld (voor de dagvlinders is dat door De Vlinderstichting gedaan), waarin de basisgegevens over zeldzaamheid en trend zijn vermeld. Op grond hiervan wordt een voorstel voor een Rode Lijst gegeven. Tevens worden knelpunten en mogelijke oplossingen aangegeven.

- Vervolgens wordt de lijst officieel vastgesteld via publikatie van de eigenlijke lijst met korte toelichting in de Staatscourant.
- Tenslotte wordt door LNV het zogenaamde 'rode boekje' uitgegeven, bestemd voor een breed publiek. Dit boekje is een samenvatting en bewerking van het basisrapport en bevat de officiële Rode Lijst. Ook wordt ingegaan op de noodzakelijke maatregelen.

Of een soort op de Rode Lijst behoort, en in welke Rode Lijstcategorie een soort valt, hangt af van een combinatie van de factoren trend (achteruitgang) en zeldzaamheid. Op grond van deze factoren worden vier hoofdcategorieën onderscheiden:

- verdwenen soorten;
- bedreigde soorten;
- soorten die thans niet bedreigd worden;
- soorten waarvan de situatie niet (voldoende) bekend is.

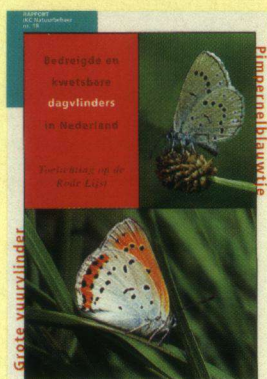
In het volgende artikel wordt de toekenning in verschillende categorieën verder uitgelegd.

Betekenis Rode Lijst

Het natuurbeleid concentreert zich op de zogenaamde 'doelsoorten', die ook zijn geselecteerd op basis van trend en zeldzaamheid, en daarnaast op basis van internationale betekenis. Hierdoor spelen de Rode Lijstsoorten een belangrijke rol in het landelijke natuurbeleid. Ook van provinciale overheden en gemeenten mag worden verwacht dat zij bij hun beleid rekening houden met de Rode Lijst. Voor terreinbeherende instanties is de lijst een indicator voor de betekenis van hun terreinen, en daarnaast vormt de lijst een richtsnoer voor inrichting en beheer.

Andere Rode Lijsten

De Rode Lijst Dagvlinders is de derde in de reeks officiële rode lijsten. Eerder werden vastgesteld de Rode Lijst Vogels (1994) en de Rode Lijst Zoogdieren (1995). Voor de komende tijd staan onder andere de volgende officiële rode lijsten gepland: krekels en sprinkhanen (1995), reptielen en amfibieën (1995), paddestoelen (1995/1996) en hogere planten (1996).

Het boekje 'Bedreigde en kwetsbare dagvlinders in Nederland; toelichting op de Rode Lijst' kan worden besteld door overmaking van f 7,50 per exemplaar op postbankrekening nr. 341370 t.n.v. IKC Natuurbeheer, Wageningen, o.v.v. code R-18 en het gewenste aantal exemplaren.

* drs. G. van Ommering werkt als beleidsmedewerker inheemse flora en fauna bij de Directie Natuurbeheer van het Ministerie van LNV.